

II.2. Všeobecná deklarácia práv ľudstva

... (inštitúcia bude určená)

1. **pripomína**, že ľudstvo a príroda sú v nebezpečenstve a že najmä neblahé dôsledky klimatických zmien, urýchlenie straty biodiverzity a poškodzovanie pôdy a oceánov predstavujú porušovanie základných práv ľudstva a hrozbu pre život súčasných aj budúcich generácií,
2. **konštatuje**, že vzhľadom na to, že situácia je mimoriadne vážna a vyvoláva obavy celého ľudstva, je nevyhnutné prijať nové zásady a nové práva a povinnosti,
3. **pripomína** svoju oddanosť zásadám a právam uznaným vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, vrátane zásady rovnosti medzi ženami a mužmi, ako aj cieľom a zásadám Charty OSN,
4. **pripomína** vyhlásenie o životnom prostredí zo Štokholmu z roku 1972, svetovú chartu o prírode z New Yorku z roku 1982, vyhlásenie o životnom prostredí a rozvoji z Ria z roku 1992, rezolúcie Valného zhromaždenia OSN „Miléniová deklarácia“ z roku 2000 a „Budúcnosť, akú chceme z roku 2012“,
5. **pripomína**, že toto nebezpečenstvo uznávajú aj aktéri občianskej spoločnosti, a najmä siete združujúce ľudí, organizácie, inštitúcie a mestá v rámci Charty Zeme z roku 2000,
6. **pripomína**, že ľudstvo, ktoré sa skladá zo všetkých jednotlivcov a organizácií, zahŕňa zároveň minulé, súčasné aj budúce generácie a že kontinuita ľudstva spočíva na tomto prepojení generácií,
7. **opakuje**, že Zem, kolíska ľudstva, predstavuje jeden celok, ktorého časti navzájom súvisia, a že existencia a budúcnosť ľudstva sú neoddeliteľne späté s jeho prírodným prostredím,
8. **je presvedčený**, že základné práva ľudských bytostí a povinnosť zachovať prírodu vo svojej podstate navzájom závisia a že je nevyhnutné zachovať životné prostredie v dobrom stave a zlepšiť jeho kvalitu,
9. **zastáva názor, že mimoriadnu zodpovednosť majú súčasné generácie**, a najmä štáty, ktoré nesú prvoradú zodpovednosť za túto oblasť, ale aj národy, medzivládne organizácie, podniky, konkrétne nadnárodné spoločnosti, mimovládne organizácie, miestne orgány a jednotlivci,
10. **zastáva názor**, že táto mimoriadna zodpovednosť predstavuje povinnosti voči ľudstvu a že tieto povinnosti, podobne ako práva, sa musia uplatňovať spravodlivými, demokratickými, ekologickými a mierovými prostriedkami,

11. **zastáva názor**, že uznanie dôstojnosti, ktorá prináleží ľudstvu a ľudským bytostiam, predstavuje základ pre slobodu, spravodlivosť a mier vo svete,
12. **a preto proklamuje** nasledujúce zásady, práva a povinnosti a prijíma túto deklaráciu:

I. Zásady

Článok 1:

Zásada zodpovednosti, rovnosti a solidarity medzi generáciami a v rámci nich, si vyžaduje, aby všetci ľudia a najmä členské štáty vyvíjali spoločné a diferencované úsilie na ochranu a zachovanie ľudstva a Zeme.

Článok 2:

Zásada dôstojnosti ľudstva a ľudských bytostí znamená nevyhnutnosť uspokojiť ich základné potreby a chrániť ich nedotknuteľné práva. Každá generácia zaručuje dodržiavanie tejto zásady v priebehu času.

Článok 3:

Zásada kontinuity existencie ľudstva zaručuje ochranu a zachovanie ľudstva a Zeme vďaka ľudským činnostiam, ktoré sú opatrné a šetrné k prírode, najmä k živým organizmom, bez ohľadu na to, či ide o človeka alebo nie, a v rámci ktorých sa urobí všetko pre to, aby sa predišlo vážnym a nezvratným dôsledkom pre nasledujúce generácie.

Článok 4:

Zásada nediskriminácie z hľadiska príslušnosti k jednej generácii chráni ľudstvo, a najmä budúce generácie, a vyžaduje si, aby činnosti alebo opatrenia, ktoré vyvíjajú súčasné generácie nevyvolávali alebo ďalej nepodporovali nadmerný úbytok zdrojov a možností výberu pre budúce generácie.

II. Práva ľudstva

Článok 5:

Ľudstvo, tak ako všetky živočíšne druhy, má právo žiť v zdravom a ekologicky udržateľnom prostredí.

Článok 6:

Ľudstvo má právo na zodpovedný, spravodlivý, solidárny a udržateľný rozvoj.

Článok 7:

Ľudstvo má právo na ochranu spoločného dedičstva a svojho prírodného a kultúrneho, hmotného a nehmotného dedičstva.

Článok 8:

Ľudstvo má právo na ochranu spoločných statkov, najmä vzduchu, vody a pôdy a na univerzálny a reálny prístup k životne dôležitým zdrojom. Budúce generácie majú právo na ich prevzatie.

Článok 9:

Ľudstvo má právo na mier, najmä na mierové riešenie sporov, a tiež na environmentálnu, potravinovú, zdravotnú, hospodársku a politickú bezpečnosť. **Toto právo má predovšetkým chrániť nasledujúce generácie pred vojnovými konfliktmi.**

Článok 10:

Ľudstvo má právo slobodne rozhodovať o svojom osude. Toto právo spočíva v tom, že sa pri kolektívnych rozhodnutiach prihliada na dlhodobú perspektívu, a najmä na rytmus, ktorý je pre ľudstvo a prírodu príznačný.

III. Povinnosti voči ľudstvu

Článok 11:

Súčasná generácia má povinnosť **zabezpečiť rešpektovanie práv** ľudstva, ako aj všetkých živočíšnych druhov. Práva ľudstva a ľudské práva, ktoré sú neoddeliteľné, sa musia rešpektovať vzhľadom na nasledujúce generácie.

Článok 12:

Súčasná generácia, ktorá **ručia za zdroje, ekologickú rovnováhu**, spoločné dedičstvo a prírodné, kultúrne, hmotné a nehmotné dedičstvo, má povinnosť zabezpečiť, aby toto dedičstvo zostalo zachované a aby sa využívalo opatrne, zodpovedne a spravodlivo.

Článok 13:

V záujme zachovania života na Zemi majú súčasné generácie povinnosť urobiť všetko pre to, aby **ochránili ovzdušie a klimatickú rovnováhu** a aby sa v čo najväčšej miere predišlo **presunom osôb** v dôsledku environmentálnych faktorov a, ak to nebude možné, aby sa týmto osobám poskytla pomoc a ochrana.

Článok 14:

Súčasné generácie majú povinnosť zamerať **vedecký a technický pokrok** na ochranu a zdravie ľudského druhu a ostatných druhov. Na tento účel musia zabezpečiť najmä taký prístup k biologickým a genetickým zdrojom a ich využívanie, pri ktorom sa bude rešpektovať ľudská dôstojnosť, tradičné poznatky a zachovanie biodiverzity.

Článok 15:

Štáty a ostatné verejné a súkromné subjekty a orgány majú povinnosť **prihliadať na dlhodobú perspektívu** a podporovať ľudský a udržateľný rozvoj. Tento rozvoj, ako aj zásady, práva a povinnosti proklamované v tejto deklarácii musia byť predmetom **výchovných, vzdelávacích a praktických opatrení**.

Článok 16:

Štáty majú povinnosť zabezpečiť **účinné uplatňovanie zásad, práv a povinností** proklamovaných v tejto deklarácii, a to aj prostredníctvom vytvorenia mechanizmov, ktoré umožnia zaistiť ich rešpektovanie.
